

Fransa üzerinde bir çok Alman tayyaresi dolaştı

Ankara caddesi
Alman müstem-
lekesi değildir

D. N. B. ajansının di-
lindeki Ton ancak Çek-
yadaki mazlum gaze-
telere karşı kullanıla-
bilecek bir dilin ifadesi
ve eşidir..

Yazan: ETEM İZZET BENİCE

Alman ajansının «Tan» gazetesini
vesile itihaz ederek Türk matbuatının
neşriyatı hakkında Anadolu ajansına
verdiği tebliğ hakikaten sayıyı hayret
bir cür'et eseridir. Eger, netice itibarı
ile Alman ajansının ve ona hekim zih-
niyetin Türk gazeteleri hakkında ne
düşündüğüne delalet etmeseydi, bu
tebliği Anadolu ajansı nasıl neşe va-
sata olur? diye de kendil kendimize
sözülecektik.

Tebliğ, ancak Alman Hariciye Ne-
zaratinin veya Propaganda Vekâletinin
Çekoslovakya'daki mazlum matbuata
karşı kullanılan bir dilin ifadesinde
ve tonundadır. Sanki Ankara caddesi
bir Alman müstemlekesidir, oradaki
Türk gazeteleri de doğrudan doğruya
bu müstemlekenin neşir vasıtalarıdır.
Gazetelerin neşriyatı, bu müstemleke
görüşüne uygun düşmemiş olacak ki
D. N. B. ajansının kalemli kalemli ve
Türk matbuatını haşlıyor, Alman men-
faatlerinin aleyhinde buluyor,

— Sakin ha, bir daha böyle birşey
yapmayın. Bu birinci ihardır. Sonra-
nın varın siz hesap edin..

Gibi bir havayı tebliğe hakim kıl-
yor.

Ne oluyoruz? Nihayet «Tan» gaze-
tesi İngiliz gazetelerinden naklettiği
bir haberi neşredebilir. Bu haber ya-
lan da olabilir. Fakat, onu tashih et-
mek, yalanlamak varken Türk mat-
buatının şahsında bunu bir hücum ve
sitesi yapmak niye ve niçin? Tebliğ
kin ve husumet ile doludur. Alman
menafetine hizmet edilmediği serzen-
gini havasında taşımaktadır.

Türk matbuatından Almanya hesa-
bına acaba bir hizmet mi bekleniyor?
Böyle, bir imkân mı tasavvur ediliyor,
bunun yolu gazetelere korku vermek,
tehvil savurmak, Hariciye Vekâleti
nezdinde şiddetli protestolar yapmak
mı sanılıyor?

«D. N. B.» ajansını idare edenlerin
ve o ajansa hakim olan Alman Propa-
ganda Vekâletinin pekâlâ takdir et-
mesi lâzımdır ki, Türk matbuatı ka-
nunun ve muayyen formalitelerin tah-
ditleri dışında tamamen hür, serbest
ve istiklâli muhafaza eden birer fikir
müesseseleridir. Bu müesseseler de
kendilerine verilmiş olan hürriyeti
hüsnüidare edecek kadar tecrübe, iz'an,
millî vicdan ve millî kanaat sahibidir-
ler. Hiçbir Türk gazetesinin temiz vic-
danından, yüksek millî şuurundan,
idealist ve Kemalist bünyesinden bir
yabancı devlet menfaatleri hesabına
hizmet beklenemeyeceği gibi Cumhu-
riyet Türkiyesinin iç ve dış davalarına
ihanet de beklenemez. Eger, Almanlar
bu yolda Ankara caddesinde bir mu-
vaffakiyet ummuşlar ve bunu edine-
memiş buluyorlarsa bundan ötürü
hiddet duymamalıdır, bilâkis:

— Bravo Türk gazetelerine, mem-
leketlerinin menfaatlerini satıyorlar
ve hiçbir şeye feda etmiyorlar.

Demeli, bu yüksek millî karakter
karşısında hürmetle eğilmelidirler.

Hem, esasında ortada Almanya'yı
rencide edecek, Almanyamın menfaat-
lerine tezat teşkil edecek, Almanyamın
dostluk rabatlarını kırarak bir neşir
de mevzuu bahis değildir. Türk ga-
zetelerinin hiçbirinde ne dün, ne bu-
gün Almanya aleyhine tevcih edilmiş
hasmane veya kundaklayıcı mahiyette
tek bir makale çıkmamıştır. Makaleler,
ya hadiselerin bîtaraf tahkiklerinden,
yahut da vekayie müstenit müşahade-
lerden ibarettir. Nihayet, Almanya ile
doğrudan doğruya hiçbir ihtilâfımız
bulunmaması da Türk matbuatı için
bu sahada tabii bir vecihe teşkil etmiş-
tir. Buna rağmen bir iki havadisin
«Tan» gazetesinde veya muhtelif za-
manlarda muhtelif ajanslar, radyolar,
cenubi gazetelerden alınmak suretile
muhtelif gazetelerde çıkmasını ne
Türk - Alman münasebatına bir tesiri
olabilir, ne de bu Türk matbuatının

Almanlar İngiliz limanlarına mayın koymaya çalışıyorlar,
batan vapurların sayısı gün geçtikçe artıyor

Holanda Kraliçesinin yeni bir sulh
tavassutundan bahsediliyor

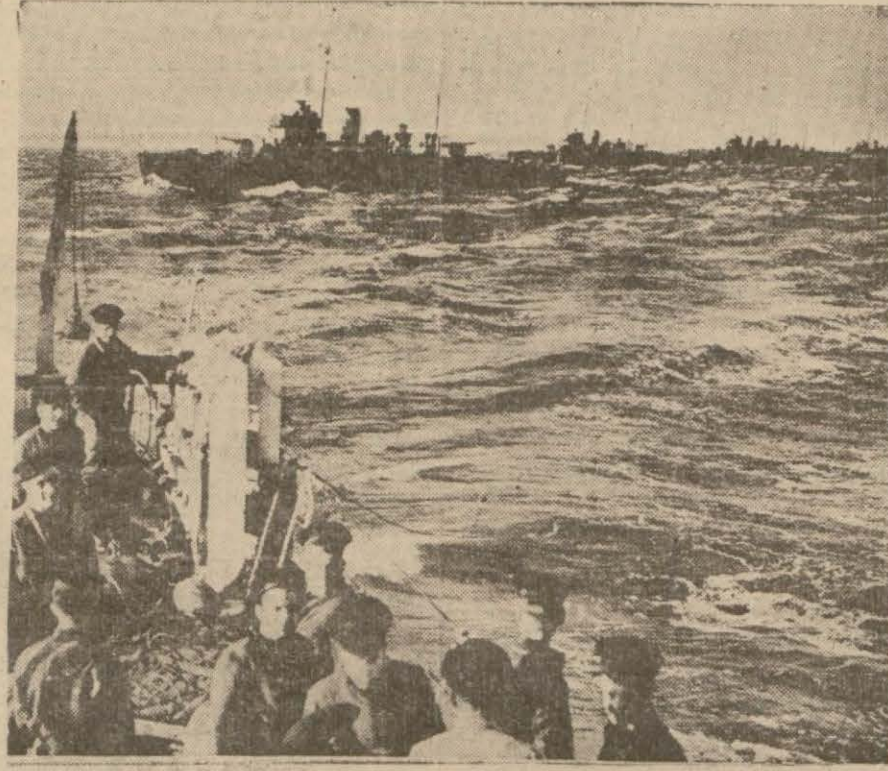
Londra 21 (Husulî)— Alman ma-
yınlarına çarparak batan vapurların
miktarı gittikçe artmaktadır. Almanlar
Şimal denizindeki mayın tarlalarını
gittikçe genişletmektedirler. Son iki
gün içinde batan sekiz vapurdan üçü
İngiliz ve diğerleri bitaraf memleket-
lere aittir. Holandaya ait Simon Bo-
liver vapurunda ölenlerin kat'i mikta-
rının 110 olduğu anlaşılmıştır. Kurta-
rılanların sayısı 262'yi bulmuştur. Bir
çok çocuk ve kadın boğulmuştur.

Batan vapurların biri de İtalyandır.
5827 tonluk Grazyo isimindeki bu va-
pur İngiliz sahillerinden yedi mil me-
safede bir Alman maynine çarparak
batmıştır. Mürettebatından 70 kişi de-
nizden toplanmıştır.

Almanlar tahtelbahar harbinden baş-
ka şimdi bir de mayın harbine başla-
mışlardır. Bellibaşlı İngiliz limanları-
nın ağızlarına ve yahut civarına ma-
yınlar koymaya ve bu suretle İngiliz
deniz ticaretini darbelemeye çalışmak-
tadırlar. Mayınlar gelişigüzel serpiş-
tirildiği için, bu tarzı muharebe daha
fazla neticeler vermektedir.

BELGİKA SAHİLLERİ ABLUKAYA
MI ALINACAK?

Londra 21 (Radyo)— Almanyamın,
harp ve denizaltı gemileriyle Belçika
sahillerini abluka altına almak iste-
diği söyleniyor. Bu sebeple cenubi ge-
mileri Belçika sahillerine yaklaşma-
maktadırlar.

Denizlerde harp gün geçtikçe şiddetleniyor

ALMANLAR MÜTEMADİYEN
MAYIN DÖKÜYOR

Londra 21 (Radyo)— Almanlar, in-
gilterenin şarkından Belçika sahilleri-
ne kadar mayınlar dökmüşlerdir. İs-

koymamın harp sahillerinde de mayın-
lere tesadüf olmaktadır.

Londra 26 (Radyo)— İskoçya sa-
hillerine kadar yaklaşan altı Alman
(Devamı 3 üncü sahifede)

Busabah fırtınadan Heybeliada
iskelesinin çatısı uçtu

İskelede bağlı duran Neveser vapurunun direkleri
kırıldı, kaptan kulesi de ehemmiyetli hasara uğradı

Birkaç gündenberi Marmarada ve
Egede devam eden fırtınanın arkası
kesilmemiştir. Rasathane, dün büyük
bir fırtına çıkacağı limana haber
vermiş ve derhal vapurlara müteyak-
kız bulunmaları bildirilmiştir.

Fırtına bilhassa bu gece sabaha
doğru şiddetlenmiştir. Heybeliada is-

kelesinin çatısı büyük bir çatırtı ile
iskelede yatmakta olan Neveser vapu-
runun üzerine uçuştur. Sadme o ka-
dar şiddetli olmuştur ki vapurun di-
rekleri kırıldığı gibi, kaptan kulesi de
ehemmiyetli hasara uğramıştır. Bere-
ket versin, insanca hiçbir zarar olma-
mıştır.

Bu sabah gönderilen amele iskeleyi
açmaya başlamıştır. Neveser vapuru da
tamir edilmek üzere Halice alınacak-
tır.

Fırtınadan başka mühim kaza olup
olmadığı hakkında gazetemiz makine-
ye verilinceye kadar hiçbir haber gel-
memiştir.

Hastanelerden
şikâyet

Talebinin tatbiki ders
görmesi halkın aleyhi-
ne mi netice veriyor?

İstanbul hastanelerinin vaziyeti hak-
kında dün şehir meclisinde sayımlı dik-
kat bir itiraz yapılmıştır. Azad dok-
tor General Refik Münir, belediye'nin
hastanelere büyük para sarfettiği hal-
de, halkın hastanelerden layıkile istif-
ade edemediğini, çünkü Üniversite
doktorlarının yalnız derse yarıyacak
hastaları hastanelere kabul ederek di-
ğerlerini ihmal ettikleri iddia olun-
muştur. Bu husus tetkik olunacaktır.

Bulgaristanda
hâlâ tazyik
devam ediyor

Bu sabahki konvansiyonel ve eksp-
res trenleri üzer saatlik rötarla gelmiş-
lerdir. Konvansiyonel trenle Bulgaris-
tandan bir Türk muhacir ailesi gel-
miştir. Lâkin muhacirler Bulgaristan-
da Türklere karşı yapılan tazyik ve
işkencenin hâlâ devam etmekte oldu-
ğunu söylemektedirler. Bunların ifa-
delerine göre, bayramın birinci günü
Bulgaristanın birkaç şehrinde bayram
namazını kılmak için camilere toplan-
mış olan Türkler Bulgar gençlerinin
hakaret ve tecavüzlerine uğramışlar-
dır.

— 1 —
BAR ÇİÇEKLERİ

Bir film değil, 1 Kânunuevvelde SON TELGRAF'ta
başlayacak çok heyecanlı bir macera ve aşk romanıdır.

Yazan: Iskender Fahreddin

— 2 —
Akdenizde Türk Denizcileri

Bu çok meraklı tarihî deniz tefrikasında kahramanlık
destanı, aşk maceraları ve harp sahneleri göreceksiniz.

Yazan: Ziya Şakir

— 3 —
Hamidiye Kahramanı

Son günlerde meb'us seçilen Eski Başvekil Rauf, yıllarca
evvel Hamidiye kruvazörü ile eşsiz hârikalar yarat-
mıştı. «Fırtına Kaptan» adlı tefrikamızın yeni ve
müheyyiç kısmına başlıyoruz.

Yazan: Rahmi Yağız

Bu yeni eserlerden başka SON TELGRAF aziz okuy-
cuları için daha bir çok meraklı ve mühim yazılar
hazırlanmıştır. Kışlık neşriyat programımızı bekleyiniz.

1 Birincikânunda

Vali yarın
şehrimize
dönüyor

Bükrüste bulunmakta olan Vali ve
Belediye Reisimiz Lütfi Kırdar bu
sabah hususî trenle Bükrüden Kö-
stenceye hareket etmiştir. Köstence'den
vapura binen Lütfi Kırdar yarın şeh-
rimizde olacaktır.

Vali ve Belediye Reisimiz dün Bük-
reşte sanayi mektebi, çocuk yuvası,
süt fabrikası ve içtimai muavenet mü-
esseselerini gezerek nollar almıştır.

Gecce de Bükrü'nün en büyük revüsü
seyrolunmuştur.

50 bin liralık
vergi kaçakçılığı

Bir demir fabrikası hak-
kında takibat yapılıyor

Demir ve sarıya işleri yapan
bir fabrika hakkında 50 bin liralık
vergi kaçakçılığı iddiasıyla takiba-
ta geçilmiştir.

200 den fazla işçi kullanan bu
fabrikada amele yevmiyelerinin
maliyeye 3 de 1 nisbetinde eksik
gösterildiği ve çifte defter kulla-
nıldığı görüldüğüne hakikî yevmi-
yeleri ihtiva eden tediye defteri
gizlice fabrikaya getirilirken me-
murlar tarafından ele geçirilmiş-
tir.

İngiltere ve
Fransa ile iktisadî
ve malî müzakere

Menemenci oğlunun
reisliğindeki hey'et
busabah geldi

Numan Rifat Menemencioglu

Londra ve Pariste iktisadî mü-
zakerelelerde bulunacak olan Ha-
riciye Vekâleti kâtipi umumisi B.
Numan Rifat Menemencioglu'nun
(Devamı 3 üncü sahifede)

KISACA

Teneke bağlamak

Eskiden bir müceddet veya idealist
memur, mütegalibinin hoşuna git-
mezse, onu kaçırmak için mahzar üs-
tüne mahzar hazırlar ve bir de arka-
sından teneke bağlatırmış!

Şimdi bu, çok geri bir devrin tarihi
hatırasıdır. Fakat, eskiden şehirlerde
olan bu âdet bugünlerde bir gazetede
ihdas edilmek isteniyor ve her gün bir
mahut mesele üzerinde yeknasak su-
rette «mahzar» ve «mahzarlar» tertip
olunuyor. Fakat, bu «mahzar» m
bir «teneke bağlama» muvaffakiyeti
getireceğini zannetmek herhalde boş
bir vahmeden başka birşey olma-
yacaktır. Bunu da böyle bilmek lâzım-
dır. Çok şükür, memleketi gürlütiye
papuç bırakan kalmadı!.

Almanya hesabına
Türk matbuatını kim-
ler satın almak istedi?

Resmî Alman ajansının bir is-
nadından ortaya çıkan mesele
tenvir edilmelidir

Alman D. N. B. ajansı muharebe
dolayısıyla türkçe gazetelerin neş-
riyatından bahseden bir haberin-
de, bu gazetelerin, bilhassa «Tan»
gazetesinin, Almanya ile Rusya ve
yine Almanya ile Romanya ara-
sına nifak sokacak neşriyat yapı-
tığını ve «Tan» gazetesinin şim-
diye kadar misli görülmemiş yan-
lış haberler neşrettiğini bildirdi-
ten sonra, bazı Türk matbuatı ile
İngiliz - Yahudi mümessillerinin
müşterek faaliyetinde bulundukla-
rını ilâve etmiştir.

Bugünkü «Tan» gazetesini, kendi
hakkındaki bu isnada cevap veri-
yor ve hulâsaten diyor ki:

«Bütün dünyada para ile gazete
ve kalem satın almağa alışmış olan
Almanya, Türk matbuatını da pa-
ra ile satın alabileceğini zannedi-
yorsa, aldanyor. Almanya diğer
memleketlerde olduğu gibi Türk
matbuatını d. elde etmeğe çalış-
mıştır.

Alman Propaganda Nazırı bir
(Devamı 3 üncü sahifede)

Busabah bir otobüs
faciası oluyordu

Büyükdereye giden otobüs bir ağaca çarptı
ve ön tarafı parçalandı

Bu sabah Taksimden Büyükdere-
ye gitmekte olan soför Mustafa-
nın idaresindeki 3133 numaralı
otobüs yolları Zincirlikuyu'da
büyük bir kaza atlattı. Soför
Mustafa karşından gelen bir
kamyonu çarpmamak için manevra

yapmak isterken, otobüs bir ağaca
çarpmıştır. Arabanın ön tarafı ta-
mamen parçalanmıştır. Yolcular
büyük bir korku ve heyecan ge-
çirmişlerse de, kimseye bir şey ol-
mamıştır. Kazanın nasıl vukua
geldiği tahkik edilmektedir.

ÇERÇEVE

Aksiyon Serisinden:

Maarif meselemiz

— 6 —

OKUTMAYI GENİŞLETME

Bu, hemen bütün dünya maarifinin baş meselesi. İnsanlığın malı olmuş, lise
gereğesindeki hakikat kanunlarını, şüphesiz ki herseyden evvel tam bir kemmi-
yet plânında mümkün olduğu kadar yaymaya çalışacağız. Dedim gibi bu lüzum,
işin sadece kemmiyet plânında değil, icabını temsil etse de, keyfiyet plânına
en müessir esaslardan biri. Okutmayı, bildiğimizi ve başardığımız kadarile,
mümkün merteye kadar insan okutmalıyız.

Derhal ilâve edeyim ki bu iş, mektebi, muallimi ve binbir âlele, yüzde yüz
iktisadî bir faktöre dayalı. Maarif elhamızın bu zamana kadar okutmayı ge-
nişletmemekte, kendisine verilen bütçe payına göre hiç kabahati yok. Olsa olsa
bu lüzumu, canla başla müdafaa etmek kabahati var.

Yuvrak hesapla maarif bütçemiz, devlet bütçesinin 16 da biri. Türk cemi-
yet kalkınması davasını 16 müsavi parçaya bölersek, maarif meselesini bunun
yalnız 1 parçası kabul etmek büyük hata. Silâhlı olmak, makineleşmek, muvasala
yollarını kurmak, elbette en büyük capta ihtiyaçlarımız. Fakat madde çevresinde
imarına çalıştığımız yurdu, ruh çevresinde kimler için hazırladığımız düşünce
olursak apışırız. İmar davamızı, muhtesin merkeze ve merkezden muhte doğru,
hem madde ve hem ruh çevresinde müsavi haklarla ele alalım!

Bir misal: Mühendisten, âletinden, ham maddesine kadar herşeyi Avrupa-
dan geldiği halde tam bir randıman veremeyen bir fabrika yerine 10
lise açsaydık, şimdi 10.000 gene, meseleyi bizimle beraber mütalea edebilecek hale
gelirdi.

ÖLÇÜ:

Devlet bütçümüzden, maarif cihazının iktisadî faktöre dayalı zaruretlere
daha çok hak vermesini istiyoruz. Maarif çocuğu babasından gündürlüğüne eksik
alıyor.

YETİŞTİRİCİYİ YETİŞTİRME

Çocuğu yetiştirme işi, onu yetiştirecek yetiştiriciyi yetiştirme işi. İçice
girmiş bir kompleks. Çocuk yetiştirilmeli ki yetiştirici yetişsin, yetiştirici yeti-
tirilmeli ki çocuk yetişsin.

(Devamı 3 üncü sahifede)

NECİB FAZIL KISAKÜREK

